

XXII Seminarium WEP

Konstanty WOŁKOWIŃSKI (1915-1987)

Warszawa 17 kwietnia 2019 r.

Andrzej MARUSAK

Konstanty WOŁKOWIŃSKI

(1915-1987)

Inżynier elektryk, wybitny specjalista w dziedzinie sieci i urządzeń elektroenergetycznych, profesor zwyczajny, dr habilitowany, wykładowca Politechniki Wrocławskiej, więzień NKWD, wcielony do LWP.

Urodzony we wsi Szumbar na Wołyniu (19 III 1915). Maturę zdał w Gimnazjum im. Tadeusza Czackiego w Liceum Krzemienieckim (1935). Studiował na Oddziale Elektrotechnicznym Wydziału Mechanicznego Politechniki Lwowskiej (PLw). Studia

ukończył pod okupacją sowiecką (1941), na Wydziale Elektrotechnicznym uczelni przemianowanej po agresji z 17 września 1939 r. na Lwowski Politechnicznyj Institut (LPI).

Z dyplomem inżyniera został traktorzystą, a następnie — kierownikiem elektrowni miejskiej w Krzemieńcu (od 1942).

Po ponownym zajęciu Krzemieńca przez Sowiety (1944) uruchamiał tę elektrownię, uszkodzoną przez Niemców. Aresztowany przez NKWD pod zarzutem przynależności do Armii Krajowej.

Po 7 miesiącach aresztów śledczych i więzień, został wcielony do LWP (Ludowego Wojska Polskiego) i służył do sierpnia 1946 r. w stopniach od szeregowca do porucznika. Zdobywał Berlin, dostał

2 medale: „*Za pobiędu nad Germanioj w Wielikoj Oteczestwiennoj Wojnie 1942-1945*” (rys. 1) i za „*Udział w Walkach o Berlin*”.

Rys. 1. Medal:

**"Za pobiędu nad
Giermaniej"
w Wielikoj Oteczestwiennoj Wojnie
1941-1945**

**Nasze dzieło prawoje,
My pobiedili**

Będąc jeszcze w wojsku, w 1945 r. uzyskał pozwolenie na pracę w godzinach pozasłużbowych w powstającej Politechnice Wrocławskiej (PWr). Do pracy przyjął go prof. Kazimierz Idaszewski.

Na Wydziale Elektrycznym PWr przepracował 40 lat (1 X 1945 – 30 IX 1985), na stanowiskach od starszego asystenta, do docenta (1965-68) i profesora zwyczajnego (1973-85). W tym czasie:

- przez 14 lat był kierownikiem Katedry Urządzeń Elektrycznych (1954-1968),**
- przez 18 lat — kierownikiem Zakładu Urządzeń Elektroenergetycznych w Instytucie Energoelektryki PWr (1968-1985),**
- 5 lat — prodziekanem i**
- 15 lat — dziekanem Wydziału Elektrycznego PWr (1966-1981).**

Stopień doktora nauk technicznych uzyskał w Politechnice Wrocławskiej (1960), a stopień doktora habilitowanego na Wydziale Elektrycznym Politechniki Warszawskiej (1964).

Rozprawy będące podstawą nadania tych stopni naukowych dotyczyły zasad wymiarowania uziomów urządzeń elektroenergetycznych. Badania w tej dziedzinie opisał w książce „*Uziemienia urządzeń elektroenergetycznych*”, która doczekała się 4 wydań w latach 1954, 1956, 1967 i 1972. Wydanie czwarte stanowiło obszerną monografię (46 ark. wyd.), zawierającą 606 pozycji literatury. W takim zakresie była to unikalna praca w skali międzynarodowej.

Drugą pracą, kilkakrotnie wznawianą, była książka „*Instalacje elektroenergetyczne*” (40 ark. wyd.) wyróżniona II nagrodą w kon-

kursie SEP za najlepszą książkę naukowo-techniczną wydaną w Polsce w latach 1959-1968.

Był inicjatorem napisania i współautorem 2 podręczników akademickich: "*Urządzenia elektroenergetyczne*" oraz "*Komputerowe projektowanie urządzeń elektroenergetycznych*".

Jego praca naukowa i dydaktyczna doprowadziła do powstania wrocławskiej szkoły naukowej Uziemień i Ochrony Przeciwporażeniowej, a jego podręcznik z tego zakresu miał aż 4 wydania. Profesor był znakomitym dydaktykiem, lubianym przez studentów.

Jako nauczyciel akademicki wykształcił kilka pokoleń elektryków polskich. Był promotorem 16 zakończonych doktoratów i opiekunem 6 prac habilitacyjnych.

Łączny Jego dorobek autorski (książki, skrypty, artykuły w czasopismach naukowo-technicznych i materiałach konferencyjnych) wynosi ponad 120 publikacji. Znaczną ich część stanowią pozycje zagraniczne.

Przez 2 kadencje był członkiem Zespołu Dydaktycznego "Elektrotechnika" Ministerstwa Nauki Szkolnictwa Wyższego i Techniki. Inicjował, organizował lub współorganizował wiele międzynarodowych konferencji naukowo-technicznych w dziedzinie uziemień i ochrony przeciw porażeniowej.

W okresie od 1965-1984 otrzymał 6 nagród I i II stopnia Ministra Szkolnictwa Wyższego i Techniki oraz nagrodę Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych. Rektor Politechniki

Wrocławskiej wyróżnił go 17 razy a Senat tej Uczelni przyznał mu nagrodę za wybitne osiągnięcia w zakresie dydaktyki (1984). Jego nazwisko jest wymienione na honorowej tablicy zasłużonych dla rozwoju Politechniki Wrocławskiej.

Równolegle z pracą naukowo-dydaktyczną w Politechnice Wrocławskiej, przez 12 lat (1946-1964) prowadził działalność inżynierską w Zakładach Energetycznych Okręgu Dolnośląskiego (ZEOD), kolejno na stanowiskach:

- kierownika biura technicznego podokręgu,**
- dyżurnego ruchu w Elektrowni Wrocławskiej,**
- kierownika biura technicznego okręgu,**

- **kierownika pracowni we wrocławskim "Energoprojekcie",**
- **głównego inżyniera w biurze projektów okręgu i**
- **doradcy technicznego działu studiów i planów perspektywicznych.**

Był członkiem licznych towarzystw i rad naukowych: SEP, PTE-TiS, Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego, rad naukowych: COBR "Elektromontaż", Zakładów Badawczych i Projektowych Miedzi „Cuprum” i Wojskowego Instytutu Techniki Inżynierskiej.

Od 1985 r. był przewodniczącym zespołu kwalifikacyjnego do spraw specjalizacji zawodowej inżynierów elektryków SEP we

Wrocławiu. Przez wiele lat był członkiem: Rady Programowej Wiadomości Elektrotechnicznych SEP, Komitetu Redakcyjnego Wydawnictw Naukowo-Technicznych i Sądu Koleżeńskiego Oddziału Wrocławskiego SEP (1963-1987).

Był członkiem założycielem Oddziału Wrocławskiego PTETiS (1962), inicjatorem szeregu posiedzeń naukowych i seminariów Wrocławskiego Oddziału PTETiS. W roku 1986 został wybrany członkiem honorowym PTETiS (nr 34), a w roku 1987 — SEP.

Otrzymał 24 odznaczenia i medale państwowe, resortowe i stowarzyszeniowe, a m.in.: Krzyż Oficerski, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty i Srebrny Krzyż Zasługi, Honorowy tytuł „Zasłużony Nauczyciel PRL”, Medal Komisji Edukacji Naro-

dowej, Srebrny Medal za Zasługi dla Obronności Kraju, Medal za Wybitne Zasługi dla Rozwoju Politechniki Wrocławskiej, Złotą Odznakę Honorową SEP i NOT, Srebrny Medal Honorowy Kammer der Technik (NRD).

Był człowiekiem prawym, skromnym, bezpośrednim i chętnym do pomocy tym, którzy jej potrzebowali. Otwarcie wyrażał swoje poglądy nawet, jeśli mogły mu przysporzyć kłopotów lub wrogów.

Po przejściu na emeryturę miał ogromne plany wydawnicze. Z ich realizacji nie zrezygnował nawet wówczas, gdy poważnie zachorował. Zmarł 1 listopada 1987 r. we Wrocławiu i został pochowany (6 listopada 1987) na Cmentarzu Osobowickim, pole 107.

Bibliografia:

- 1. A. Marusak, R. Niedbała: „*Prof. dr inż. Konstanty Wołkowiński, rozdz. Życiorysy członków honorowych PETiS*”. Biuletyn nr 4 PTETiS 1991, ss. 85-87.**
- 2. „*Profesor Konstanty Wołkowiński (1915-1987)*” Księga 60-lecia Wydziału Elektrycznego Politechniki Wrocławskiej, Oficyna Wyd. PWr, Wrocław 2005 ss. 108-110**
- 3. „*Uroczystość setnej rocznicy urodzin Prof. Konstantego Wołkowińskiego*” Oddział Wrocławski SEP, 2015, s. 1-3.**

Andrzej Marusak

**Dziękuję Państwu
za uwagę**